

איון צמיר, העולם הזה

האגודה, בראשותי, על המשך עבודה סדירה בקווי-הצפון, והוציאה אסור על ועבודתם שם. באותה התקופה כיהנתי כיושב ראש המזכירות, וכמנהל איור-הצפון של האגודה. בתוקף תפקידי, עליתי, יחד עם צוות איוריים, לסייע לחברי

אחד, שסולק מעבודתו, ועימו אערוך את החשבון הציבורי בכוא היום. יותר מכל פגעה בי ההאשמה, כאילו ניסיתי להתחמק משרות בלבנון, כאילו השתמטתי, פחדתי כמשך קרוב ל-30 שנה שירתתי במילואים באופן מסודר ומלא. ככל אורח במדינה, בשנים בהן שימשתי

לא מרגיש כך. אני מעדיף לאמר שיש תמורה לזיכרון ולעבודה קשה. כך אני באמת מאמין: שכל מי שמוזע, עובד, לומד ומתקדם — זאת התוצאה. ברור שיש קשר בין הטיפוס שלי למעלה לבין מה שקורה בשנתיים האחרונות — צברתי יריבים.

„שונא אחד ויחיד סידר לי את כל מה שאירע לי...“ ”ביום החמישי של המילחמה הגעתי עד צידון...“

הסניף להתארגן בלחץ הנסיבות ולהמך שיך בכיוצו העבודה, תחת מטר קטיושות.

בעוד שהמישפחות פונו מהמקום (למלון בטבריה), המשיכו החברים כעבודתם הסדירה, ולכל אחד מהם סיפור-גבורה אישי על אותה תקופה. בתוקף תפקידי כיושב-ראש, זמנתי את הישיבה השבועית של מזכירותי, אנד, שמושבנה הוא ברד-קבע תל-איבי, בסניף אגד בקריית-שמונה. עשיתי זאת כדי להפגין זכות למעשה את הורחות האגודה ומוסדותיה עם חבריה בצפון, ועם תושבי האיזור כולו. בעת מילחמת לבנון, ביום החמישי למילחמה (9.6.82) נכנסתי אל תוך שטח-לבנון בראש קבוצה מצומצמת, שהורכבה מחברי-מזכירות ובעל-תפקידים באגד. המסלול היה: מטולה, הבומתי, הליטאני, נבטיה, צומת צידון צור, צור, ראס-נקורה, ויצאה דרך ראשי-הנקה.

יושבי-ראש מזכירות-אגד, הועברתי לריתוק מישקי. החלטה זאת לא התקבלה ביוזמתי, ולא על-יפי שיקול דעתי, אלא במסודות צה"ליים. היא התבססה בתחילה על-יך שבתקופה הקשה של מילחמת-לבנון, שבה אגד כולו, על אנשיו, אוטובוסי וכל שרתיו נכלל במערך-ההירום על-פי צו משרד-הביטחון. נדרשה נוכחות ומנהיגות הי"ר לתיפעול יעיל של המערכת, ולתיאום מהלכים באורח ישיר ויוזמי עם משרד-הביטחון. אחרייכן, עם כניסת האגודה למשא-ומתן עם גורמים ממשלתיים — מיש-רדי האוצר, התחבורה, הביטחון וכו' — על כל התשומות והפעלת התוכנית הכלכלית, הוגשה בקשה לדחיית המי-לואים. הבקשה התבססה על-יך שמע-דתי בראש הוועדה האגודתית לניהול המשא-ומתן, ולא ניתן היה לעשות את המלאכה תוך שרות-מילואים מסודר. צה"ל אישר גם בקשה זו, מתוך הבנה שנוכחותי חיונית במשא-ומתן, ותרומתי לו תורה חשובה יותר גם מבחינה ציבורית ואזרחית.

תמיד-תמיד נבחרתי, אבל השארתי מאחוריי אנשים שענים היתה צרה בי, ברור. כשהתחלתי לטפס, לא הצבתי לעצמי גבול מסוים, לא הגדלתי גולתי כותרת. אפילו לא חברות ככנסת. אני נמנה עם אלה שאינם חושבים על פיסגת הירושלים, פעם חשבתי שלהיות חבר הנהלת-אגד — זוהי פיסגה גבוהה. אחרייך, להיות חבר במזכירותי-אגד. זה נראה לי ככלל קודש-הקודש-שים: ולהיות יושבי-ראש המזכירות — זה היה שיה. מעולם לא תיכננתי להיות חבר-כנסת!

איך זה קרה? ב-1984 פנה אליי עוז וייצמן. ניהלנו שיחות רבות מאוד; האם אנחנו באותו קורחשיבה מבחינה חברתית, כלכלית, מדינית. כאשר חשנו שיש לנו מכנים משותפים בהרבה נושאים, ובמיוחד בתחום התברתי-כלכלי, וכאשר הוקדמו הבחירות — הוא פנה אליי ושאל האם אני מוכן ללכת עימו לבחירות. נתתי את הסכמתי.

איך אני מסביר את העובדה שמייד עם היבחרי לכהן התחילו כל מיני עכברים לצאת מהחורים ולהתלונן נגדי? ובכן, לא הייתי אומר „כל מיני עכברים“, אלא עכבר אחד. מדובר על איש באגד שלא הסכמתי שיהיה מועמד ברשימה מסוימת. הוא פועל מתוך שינאה עיוורת. כלומי: שונא אחד ויחיד סידר לי את כל מה שאירע לי בחודשים האחרונים. האם זה מעיד על יחסי-אנוש לקויים אצלי? להיפך: כל מי שיבוא ועשה מאזן של 30 שנות טיפוס באגד ומישהו דה במיכחן ציבורי שם, ייווכח מהם יחסי-חברות מצדי, וכיצד הוכיחו את עצמן ההחלטות שלי לאורך כל הדרך. עובדה היא שוכיית בכל ההתמודדויות במערכות-הבחירות. הכל בגלל אדם

”הייתי בלבנון במילחמה!“

המלעין — ילעו, אבל אני בטוח שמהנלי מיעלים בסדר גודל קטן יותר פונים אף הם לולתם, ואיש אינו מערער על-יך רואה בכך טעם לפגם. נוצר רושם, כאילו חששתי לשרת בלבנון. זו טעות: מעורבותי באירועי גבול-הצפון התחילה עוד קודם מל-חמת של... בקיץ 1981, כאשר קריית-שמונה כמעט התרוקנה מתושביה בגלל הפגזות-הקטיושות, הורתה מזכירות

עמר (עם בנימין בן-אליעזר) בכנסת

לשימחתי. לא ראיתי אף פעם את המוות מול העיניים!

לא-שכירים). ניתן לרער רק לפני המזכירות. גם בעת העירעור יושבים נציגי האגודה ויועצים מיקצועיים. ליושב-ראש ועדת-הקבלה ויושבי-ראש ועד הערר — זכות הצבעה כפולה. לכן, מישקלי כיושבי-ראש, בעניי-נים של קבלת אנשים לחברות באגד, היה בלתי-משמעותי.

קלטת של אינשטיין

כאשר להאשמות נגדי, כאילו הצעתי שוחד תמורת השתמטות משרות בלבנון;

התליך הקליטה באגד הוא ארוך. יש בו אמצעי-יינו המעוגנים כולם בתקנון-האגודה. מעקב בבית-ספר לנהיגה של האגודה, בדיקה רפואית לפי תקנון רפואי-מיקצועי מפורט, בדיקה פסיכולוגית במכון הדסה לייעוץ מיקצועי בירושלים ושיאו — בוועדת-הקבלה האגודתית, הממליצה לפני המזכירות על קבלה או אי-קבלה לשרות האגודה.

בוועדה יושבים נציגי האגודה ויועצים מיקצועיים, פנים-והחוץ-אגודתיים. ההחלטה נעשית בהצבעה גלויה, ועל פי החלטת רוב חבריה. הרכב הוועדה מעוגן בתקנון וכולל, פרט ליושבי-ראש הוועדה, עוד שישה בעלי תפקידים מוגדרים בתקנון. פרט לי מיקרים חריגים ביותר, המלצת הוועדה היא הקובעת בעניין קבלת-חברים

נכנסנו לשם כדי להחליף — היו עימנו הנהגים-מחליפים — הנהגים שהועלו בשבת אחרי-הצהריים, ללא התראה מוקדמת, וכדי לבקר חברים מגויסים, להביא להם ד"שים, חבילות וכו'.

המילחמה היתה אז בעיצומה. באותו היום נהרגו שני מפקדי-צה"ל בכירים במארב בצור. הרכבים היו מוצפות כלי-רכב, התנועה היתה איטית וממלכת, וברקע ליוו את השירות רעמי-תותח חים, ונראו פטריות עשן.

עשינו זאת, מפני שהמחויבות והעזרה ההדדית מונחות ביסודן של אגד.

האם אני פחדן? היפך הגמור! אמיץ? נגיד — לא פחדן. היכן אני ממקם עצמי בסקלה בין „פחדן“ לבין „אמיץ-לב“? לא נאלצתי

פגשו את אזולאי ומלוויו בקפה סקאלה ומשם יצאו ביחד לעבר מישרדו של ארנון.

יקום היה אז עדיין במישטרת-ישראל מבחינה פורמאלית אם כי לטענתו שהה אז כבר מבחינה מעשית בחוף בחופשה. לומברסקי היה כבר פורמאלית משוחרר אז ממישטרת-ישראל. השניים הם כיום חוקרים פרטיים. לטענתם, אז עוד לא התחילו כלל להתארגן כחוקרים פרטיים ותיפקדו כחבריו של עמר.

ביוזמת מי נערכה הפגישה המפורסמת? כל צד יורק את הכדור לעבר הצד השני.

בפרוטוקול הפגישה שנכתב על-ידי יגאל ארנון ושורסם שבוע שעבר בראשונה בעולם הזה מצוטט כספי במילים: נתבקשנו לקיים את הפגישה... בפרוטוקול לא נרשמה שום הערה של מישהו מהנוכחים על נקודה זאת.

מטבע הדברים מתמקדים הזרקורים בשלושת הידועים מבין השמונה: חבר-הכנסת עמר ועורכי-הדין יגאל ארנון ורם כספי. שלמה עמר שגזר על עצמו שתיקה מתחילת הפרשה המסועפת החליט עתה לומר העולם הזה בראשונה את כל אשר על ליבו. שאלתי אותו אם הוא חש בריגשי-אשם כלפי שאר המשתתפים בפגישה. בפרט אחרי שהאשמות נגדו — העילה לאותה פגישה מפורסמת — ירדו מעל סדר-היום הלאומי.

ריגשי-אשם? — לא. אני חש שנעשה להם עוול ודווקא על כוונות טובות. אני אישית? נהגתי על פי הנחיות פרקליטי (אז — רם כספי). עורכי-הדין יגאל ארנון, שבמישרדו התנהלה הפגישה הקצרה אך ההיסטורית זכה באהדת הציבור כשכתב לחריש מיכתב לפני כמה חודשים והודיע לו קבל עם ועדה שברצונו לוותר על תהליך השימוע ולהישפט מפני שרק כך יוסר ממנו הכתם הציבורי שדבק בו בעיקבות הפיטויים. וצידקתו תצא לאור. התפתרות השבוע מתפקיד יושב-ראש מועצת-המנהלים של הבנק הבינלאומי הראשון רק הגבירה אהדה זאת.

כספי לעומתו הפגין מתחילת הפרשה חוסר-כישרון תיקשורת ונהתנות לחוצה במיוחד. הוא לא פיספס אף מוקש תיקשורת או אנושי אחד ולכן הוא פחות חביב על התיקשורת. בינתיים חוגג עמר — סוס קרבות ותיק ומשופשף — את ניצחונו. שוקל פניית לראיונות. שוקל מתן הודעה אישית במליאת-הכנסת מתכוון למישפט הפגישה הלילית.

הגב והחטוטר

יוסף חריש היועץ המישפטי לממשלה. דיבר באחת משיחותיו איתי על הגב והחטוטר. הוא התכוון לטענות נגד חבר-הכנסת שלמה עמר כאילו השתמש משרות בלבנון תמורת שוחד (הגב) ולגולל המזור הזה שקם על יוצרו והמכונה „הפגישה הלילית“ (החטוטר).

השבוע זכה עמר בשיחות-טלפון ללחיצות-ידיים ולברכות מזל-טוב על שהסתיימה פרשת-ההאשמות נגדו בעניין ההשתמטות ומתן השוחד. אחרי שנה וחצי נעלם הגב — נותרה החטוטר. היועץ המישפטי החליט שאין להעמיד את עמר לדין על האשמות השוחד. אך יש להעמידו — יחד עם שבעה אנשים נוספים — לדין בענין „הטרדת עד בנסיבות חמורות“ על כל שאירע תחת הכותרת „הפגישה הלילית“.

מהי הטרדת-עד? על פי סעיף 249: „המטרד אדם בנוגע להודעה שמסר האדם או עומד למסור בחקירה על-ידי דין או בנוגע לעדות שמסר האדם או עומד למסור בהליך שיפוטי — דינו מאסר שלוש שנים.“

ומהי הטרדת-עד בנסיבות חמורות? בניגוד למה שעלול להצטייר בדמינו הפרוע של חובב-מערבונים מושבע, אין המדובר בהכרח בסציונה אלימה. על פי סעיף 249 א: „עבירה עבירה (לפי סעיף 249) כשעבריו נושא נשק חם או קר או שהיה נוכחים שניים או יותר שחברו יחדיו לביצוע המעשה בידי אחד או אחדים מהם דינו של כל אחד מהם בעבירה לפי סעיף 249 חמש שנים.“ כלומר: חומרת העבירה מיוחסת כאן למיפסר המשתתפים בפגישה — שמונה. מלבד אלברט אזולאי המתלונן נגד עמר.

כמה השמונה? עורכי-הדין יגאל ארנון, שבמישרדו (אז) — בכיכר בת-ל-אביב) התקיימה הפגישה; חבר-הכנסת שלמה עמר, אצל כשהוא מלווה בפרקליטו דאז, רם כספי. אלה היו במקום הפגישה כבר ב-7 בערב — השעה המיועדת לפגישה.

באיחור של שעה וחצי הגיעו: אלברט אזולאי, שעל פי תלונתו התעוררה הפרשה; פרקליט החיפאי שרגא בלזר; מעבידו של אזולאי יורם בן-עמי; יוסי הוכמן מאגד אהרון יקום ואביטל לומברסקי. צופה מהצד היה בורדאי סובר שהמאחרים שייכים לחבורה אחת שמחה ועליזה. אולם לומברסקי ויקום הגיעו לשם כחבריו של עמר. הם

מה פיתאום? גם איש לא רמו לי שעליי לעשות זאת. אף פעם לא. אינני יודע אם ריכלו עליי בכנסת. לא הרגשתי בכך, אבל הרגשתי שלא ניתן לי — בגלל כל הפרשיות — למצות את עצמי שם. הרי בשיא הפירסומים נחתם ההסכם בין מילגת-העבודה מי שמשהו להלעין בנקודה זאת, שוכח את הסיטואציה של תחילת הכהונה. או היתה מילגת-העבודה נותרת באופוזיציה בלעדית. מהיום הראשון של ההסכם ניתנו לנו שתי אופציות: להתמזג עם מילגת-העבודה לגמרי, או להישאר כמילגה עצמאית. בסוף החלטנו להתמזג.

אני הייתי בעד המיזוג, מפני שחשבתי שמיפגת-העבודה היא בית טבעי עובדי, בגלל הרקע שלי ועבור יחד. לא, זה לא מפני שהערכתי שאין לנו סיכוי בבחירות הבאות כמילגה עצמאית. יכול להיות באמת שהיו במיפגת-העבודה מי שרגזו והתלחשו „מה, ההוא מסוכך שם עם כל מיני פרשיות, ומקומן מוכסח ואנחנו צרי-כים להיבחר...“

אלי, על כל פנים, זה לא הגיע, הייתי עסוק יותר מדי בעבודה שוטפת, ובדת-מודרות עם כל מה שעבר עליי. איך מתמודדים? נכון שהצלחתי לשכוח את חזות שלוה-הטענה. זה קשה. לגלות את הסוד? יש לי במכונית קלטת עם שלושה שירים של אריק איינשטיין. לא זוכר את שמותיהם, אבל הם אומרים כל מה שצריך לאמר על החיים. בכל פעם, כשהרגשתי שאני לא יכול יותר, הייתי סוגר את הרדיו במכונית, סוגר את החלונות, מכניס את הקלטת לטייפ, ומתנתק.

כשנכנסתי לכנסת, היה לי חלום. לולא מה שאירע, ודאי הייתי מקדם אותו.

רציתי לנסות לפעול להקמת מיניסטריון שייקרא משרד-הקואופרציה — משרד שהיה ממונה על ההתיישות-בתי-העובדת, הקיבוצים, אגד ואחרים. משבר-המושבים רק מוכיח שצדקתי בחלומי, אבל זה נותר בגדר חלום.

אולי עכשיו אתחיל לפעול בעניין זה. בכלל, אני מתכוון למצות את עצמי בכנסת יותר, מעתה ואילך.

עד עתה שמרתי על פרופיל נמוך. זה לא היה מכוון. אני לא חושב שרציתי מהר מדי, או קפצתי גבוה מדי, לא מתחרט על אף רגע אחד.

איש כמוני, שבנה את עצמו מלמטה בעשר האצבעות, גם לא נבהל כלייך מהר, אלא ממשיך.